

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobce: **P. K.**, zastoupeného advokátem Mgr. Petrem Miketou, Jaklovecká 18, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí ze dne 1. 9. 2022, čj. MPSV-2022/153765-923, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 6. 2023, čj. 18 Ad 33/2022-134,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátovi Mgr. Petru Miketovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 1 573 Kč, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce v červnu 2022 požádal o příspěvek na živobytí. Úřad práce však žádost zamítl, neboť žalobce nedoložil požadované podklady (§ 49 odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi). Odvolání žalobce ministerstvo také zamítlo.

[2] Žalobce se proti rozhodnutí ministerstva bránil žalobou u Krajského soudu v Ostravě. Namítal, že výčet podkladů, k jejichž doplnění ho Úřad práce vyzval, byl obsáhlý; značnou část podkladů už od něj navíc Úřad práce dostal v řízeních o žalobcových předchozích žádostech. Úřad tak měl dostatek podkladů, aby žádost mohl posoudit věcně. Krajský soud žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce na výzvu k doplnění podkladů nereagoval dostatečně. Jednoduchým porovnáním obsahu výzvy a doplněných podkladů zjistil, že část podkladů žalobce nedoložil. Výzva byla dostatečně konkrétní a obsahovala poučení žadatele o možných následcích nesplnění. Požadované podklady byly nezbytné pro věcné posouzení žádosti a Úřad práce si je (až na výpisy z bankovních účtů) nemohl obstarat sám. Nepostupoval tedy nijak obstrukčně a žalobce nepřiměřeně nezatěžoval. Žalobce ostatně vůbec nekonkretizoval, které doklady (kromě souhlasu se získáním výpisů z bankovních účtů)

měl Úřad práce k dispozici z předchozích řízení, respektive které si měl z úřední činnosti sám obstarat.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (*stěžovatel*) kasační stížnost.

[4] Uvedl, že se nejednalo o jeho první kontakt s Úřadem práce. Ten od něj má celou řadu informací z předchozích řízení. Podmínky, za kterých stěžovatel v minulosti žádal pomoc od státu, se nijak nelišily od stavu, kdy požádal o příspěvek na živobytí. Přestože tedy Úřad práce už mnoho informací z minulosti měl nebo je mohl se stěžovatelovým souhlasem získat, znovu je po něm vyžadoval. Sám však měl být aktivní. Stěžovatel na výzvu k doložení podkladů obratem reagoval. Pokud měl Úřad práce za to, že podklady jsou neúplné či jinak nedostatečné, nic nebránilo tomu, aby jej vyzval k doplnění, případně aby využil provedeného místního šetření a chybějící informace sám získal (např. zkontroloval stav elektrických jističů) nebo si je od stěžovatele vyžádal.

[5] Úřad práce má nejprve shromáždit informace, které sám může získat z úřední činnosti, a teprve poté se obrátit na žadatele. Vyžaduje-li Úřad práce po žadateli celou řadu informací, které už musí mít z jiných řízení nebo je může sám získat, je takový postup nepřiměřeně zatěžující a šikanózní. Navíc je kvůli tomu řízení nepřehledné, protože žadatel musí reagovat na výzvy, kterým už v minulosti vyhověl. Už z důkazů provedených krajským soudem bylo možné dospět k závěru, že postup Úřadu práce byl nezákonný.

[6] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, body 11–12).

[7] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti nijak neodůvodnil, z čeho dovozuje její přijatelnost, a omezil se na prosté tvrzení o nezákonnosti napadeného rozsudku. Nezmínil, že by NSS spornou otázku dříve neřešil nebo že by ji správní soudy řešily rozdílně; nedožadoval se změny dosavadní judikatury; ani netvrdil, že by krajský soud zásadně pochybil. Závěry soudu ani nezpochybnil, jen zopakoval svá – většinou obecná – tvrzení o tom, že chybějící podklady už Úřad práce shromáždil v předchozích řízeních o jeho žádostech nebo že si je mohl (a tedy měl) sám obstarat.

[9] Obsahově stejnou kasační stížnost přitom stěžovatel už jednou podal, a to proti rozsudku krajského soudu o jeho žalobě ve věci doplatku na bydlení, o který žádal ve stejné době jako o příspěvek na živobytí. Úřad práce tuto žádost také zamítl pro nedoložení požadovaných podkladů. I ve věci doplatku na bydlení krajský soud žalobu zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil stejně jako v nynější věci. Kasační stížnost NSS odmítl pro nepřijatelnost, neboť neshledal zásadní pochybení v tom, jak krajský soud posoudil rozsah podkladů, které mohl Úřad práce po stěžovateli požadovat (usnesení ze dne 28. 2. 2024, čj. 2 Ads 266/2023-19).

pokračování

[10] Zásadní pochybení NSS neshledává ani nyní.

[11] Krajský soud vycházel z relevantní judikatury NSS, podle které povinnost tvrdit a dokázat nedostatečné majetkové poměry leží především na žadateli. Ustanovení § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi přenáší důkazní aktivitu (břemeno) ohledně osvědčení nároku na dávku na žadatele. Úřad práce tedy žadatele může vyzvat k doložení rozhodných skutečností, není-li takový postup šikanózní, bezúčelný či nepřiměřeně zatěžující (rozsudek NSS ze dne 19. 4. 2016, čj. 6 Ads 219/2015-30).

[12] Výzvu k doložení rozhodných skutečností, kterou Úřad práce žalobci zaslal, považoval krajský soud za dostatečně konkrétní. U každého vyžádaného podkladu pak stěžovateli podrobně vysvětlil, proč byl nezbytný pro rozhodnutí o jeho žádosti a proč si jej úřad nemohl obstarat sám (např. proto, že žádost posuzoval ve vztahu k jinému rozhodnému období, takže potřeboval aktuální informace); naopak dal stěžovateli za pravdu, že výpisy z bankovních účtů úřad získat mohl, neboť k tomu měl stěžovatelův souhlas (bod 47 napadeného rozsudku). Dospěl k závěru, že *(téměř vše)* co mohl, si Úřad práce obstaral sám, a stěžovatele tedy nepřiměřeně nezatěžoval vyžadováním dokladů o tom, co mohl zjistit ze svých spisů či z rozhodnutí jiných orgánů. Poukázal i na to, že o svých povinnostech žadatele i konkrétně o následcích nevyhovění výzvě byl stěžovatel poučen. Na výzvu však adekvátně nereagoval, všechny potřebné skutečnosti neosvědčil, úplné podklady nedoložil.

[13] S ohledem na úzké vymezení sporné otázky a její vázanost na konkrétní okolnosti věci nepřicházejí v úvahu ani jiné důvody přijatelnosti kasační stížnosti. Otázku, na kterou odpovídal krajský soud (zda Úřad práce potřebné podklady měl, nebo neměl, případně zda si je byl schopen obstarat), totiž nelze považovat za dosud neřešenou, protože by to popíralo samotný smysl institutu přijatelnosti. Přijímáním takových otázek do věcného přezkumu by NSS (stejně jako před ním krajský soud) jen řešil dílčí skutkové okolnosti, místo aby vytvářel judikaturu k obecnějším otázkám právním (2 Ads 266/2023, bod 8).

[14] NSS proto kasační stížnost odmítl.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51–53). Stěžovatel úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Toto právo nemá ani procesně úspěšné ministerstvo, protože jde o věc pomoci v hmotné nouzi.

[16] Krajský soud ustanovil stěžovateli zástupce, advokáta Mgr. Petra Mketu. Ten zastupuje stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti, odměnu za zastupování proto nyní hradí stát. NSS přiznal advokátovi odměnu za jeden úkon právní služby ve výši 1 000 Kč [sepsání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif)] a částku 300 Kč (paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Protože je advokát plátcem DPH, odměna se zvyšuje i o částku daně (21 %). Ustanovenému zástupci tak náleží odměna ve výši 1 573 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu